

De MKZ-uitbraak in 2001 veranderde het leven van veel mensen in de agrarische sector. Diet Bredenoords boerenafkomst speelde door de crisis weer op. Ruim twee jaar lang zet ze zich al in voor wijziging van het MKZ-beleid. Wat zijn haar beweegredenen?

Ik voel me wel eens heel agressief.' Een uitspraak die op het eerste gezicht niet past bij Diet Bredenoord (52) uit Epe. Het beeld van een ingetogen, licht nerveuze vrouw verdwijnt echter al snel naar de achtergrond wanneer ze start met haar verhaal over alle verwickelingen rondom mond- en klauwzeer. De emoties liggen dicht onder het oppervlak. 'Met de stichting Ent Europa hebben we afgesproken altijd op een nette, vreedzame manier actie te voeren. Natuurlijk ben ik wel eens erg kwaad vanwege allerlei onrecht. Om me af te reageren loop ik dan scheldend door het huis', vertelt Diet, ditmaal met een lach.

Diet Bredenoord is geboren op een boerderij in Welsum. In dit dorp aan de IJssel boert haar broer Evert inmiddels op het ouderlijk bedrijf. Opa Aart Bredenoord legde als MRIJ-fokker met zijn koefamilie de basis voor onder andere de stier Kasimir. Hoewel Diet het fokkerijnest sinds lange tijd verlaten heeft, blijkt de koeienbinding sterker dan verwacht. Het gevoel om actie te ondernemen tegen het, zoals ze zelf zegt, nutteloos doden van gezonde dieren werd sinds de eerste uitbraak met de dag sterker. Diet en haar zus Aartje besloten naar Amsterdam te reizen voor deelname aan een demonstratietocht. De tocht, waarbij met veel lawaai aandacht

Diet Bredenoord en de stichting Ent Europa

Voor Diet Bredenoord is het op een positieve manier ombuigen van het beleid bij MKZ-bestrijding het belangrijkste doel van de stichting Ent Europa. Inmiddels is de voornaamste beslissing door de beleidsmakers genomen: aanpassing van Richtlijn 85/511. Deze wijziging maakt het mogelijk bij een eventueel volgende MKZ-uitbraak de dieren te enten zonder ze daarna te doden. 'Het probleem ligt nu weer bij de afzet van producten van geënte dieren. Het Productschap voor Vee, Vlees en Eieren is erg negatief over de mogelijkheden, vanwege de vele beperkende voorwaarden. Volgens Diet Bredenoord durft de zuivel- en vleesindustrie de discussie rond de productafzet van geënte dieren niet aan. 'Bij discussies rond dit onderwerp, bijvoorbeeld georganiseerd door de universiteit in Wageningen, laten de vertegenwoordigers vanuit de verwerkende industrie het vaak afweten. Als ze zelf niet kunnen, dan moet er toch een ander uit

het bedrijf zijn die hun visie kan verdedigen?' De houding van het bedrijfsleven geeft de indruk dat er weinig mogelijk is. In mei 2002 bezocht de tijdelijke MKZ-commissie van het Europees Parlement Nederland. 'De commissieleden namen ruim de tijd om naar de verhalen van betrokkenen te luisteren. In onze ogen heeft deze bijeenkomst zeker bijgedragen aan de wijzigingen in het beleid die nu doorgevoerd worden.' In oktober 2002 werd opnieuw in Dokkum een bijeenkomst georganiseerd. Ditmaal werd over de afzet van producten van geënte dieren gesproken. Europarlementariër Albert Jan Maat en met name CDA-Kamerlid Joop Atsma stelden dat bij onvoldoende initiatieven uit de verwerkende industrie hier overheidsdwang toegepast moet worden. Diet: 'Het zou mooi zijn geweest als de Europarlementariërs dat in mei tijdens het bezoek hadden gezegd, maar toen waren ze kennelijk nog niet zo ver.'

werd gevraagd voor de MKZ-problematiek, begon en eindigde op het Museumplein. 'Op het plein stond een grote wagen, waarop een vrouw op wanhopige wijze aandacht vroeg voor haar bedrijf. De dieren waren nog niet geruimd, maar dat stond wel in de planning. Haar vraag om hulp, de manier waarop ze haar gevoel uitte, dat deed me zoveel. Voordat ik het wist stond ik ook op de wagen.' Ondanks het droevige gevoel dat weer boven komt bij het vertellen van dit verhaal, moet Diet er ook een beetje om lachen: 'Het was een vreemde gewaarwording. Ik stel helemaal niets voor. Hier in Epe al niet, laat staan in Amsterdam. Maar daar sta je op dat moment helemaal niet bij stil. Het is helemaal niets voor mij om op die manier op de voorgrond te treden. Door de inzet voor Ent Europa ben ik behoorlijk veranderd.'

Herinneringen aan vroeger

Beide zussen Bredenoord zetten zich actief in voor de stichting Ent Europa. Christien Schneider, mede-oprichtster van Ent Europa, vroeg Diet en Aartje om samenwerking na een ontmoeting tijdens de demonstratie in Amsterdam. Sinds die dag draait hun leven om MKZ. Een opvallende wending voor Diet Bredenoord, die in het dagelijks leven bureauredactrice is bij een uitgeverij. 'Toen op 21 maart de eerste MKZ-besmettingen werden geconstateerd was mijn eerste gedachte: wat kan ik hier aan doen? Al heb ik lange tijd weinig affiniteit met de landbouw gehad, deze uitbraken brachten veel herinneringen aan vroeger terug.' De dag waarop het bedrijf van Evert Bredenoord geruimd werd, staat bij Diet in het geheugen gegrift. Vol emotie vertelt ze voor de zoveelste maal over die tweeëntwintigste mei 2001. 'Het weer was die dag uitzonderlijk mooi. De koeien en kalveren zagen er prachtig uit. Mijn broer en zijn vrouw hadden de dieren tot op het laatste moment goed verzorgd. Het was zo triest om te zien hoe al die gezonde dieren afgevoerd werden. De man van de RVV zei dat alles die dag zo zou gaan als mijn broer zou willen. Waarop mijn broer antwoordde:

'Als dat zo is, dan gaan jullie nu weer weg en laten alle dieren staan.' Inmiddels heeft mijn broer met veel hulp wel weer een MRIJ-veestapel op stal staan, maar de foklijnen van mijn opa's zijn verloren gegaan.'

Idealistische instelling

Ruim twee jaar na de MKZ-crisis dienen nieuwe vraagstukken zich nog steeds aan. De trage gang van zaken zou menigeen moedeloos maken, maar het langzaam boeken van vooruitgang is voldoende om door te blijven gaan. 'Natuurlijk was ik in het begin idealistischer dan nu. Ik dacht nog dat de beleidsmakers wel zouden snappen dat het doden van gezonde dieren nutteloos is. Vooral toen in de eerste twee maanden meer dan 180 kortgedingen voor de rechtbank kwamen, heb ik steeds het gevoel gehad dat we het ruimen konden stoppen. Het gebeurde regelmatig dat ik erg verdrietig was.' De idealistische instelling van Diet is door ervaring verdwenen, maar een cynische houding heeft ze niet. 'Je moet blijven hopen dat het kan. Ik wil er niet van uitgaan dat niets mogelijk is.' De vele brieven die de afgelopen jaren de deur uit zijn gegaan, zijn vaak onbeantwoord gebleven. Toch zijn dit geen nutteloze acties geweest, meent Diet: 'Er blijft altijd wel iets van de informatie hangen. Bovendien gaan we ervan uit dat de getroffen veehouders het waarderen dat we ons hiervoor inzetten. Zoveel mensen hebben de crisis nog niet verwerkt; die mensen wil je ook graag een hart onder de riem steken.' Tijd voor andere dingen naast het werk voor de stichting Ent Europa heeft Diet amper. Ze verwacht dat dit nog lang zo zal blijven, omdat zich iedere keer nieuwe knelpunten aandienen. En de belangrijkste vraag is nog steeds niet beantwoord: hoe is het virus in Nederland terechtgekomen? 'Pas als we dat weten, kunnen we goede preventieve maatregelen treffen. Maar op de een of andere manier houden overheid en onderzoekers zich kennelijk niet met deze vraag bezig.'

Christel van Raay

Diet Bredenoord: 'Ik was in het begin idealistischer dan nu'

Strijd tegen het MKZ-beleid